

**คำนาม คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณนาม:
หมวดหมู่ที่แตกต่าง ทับซ้อน และไล่เลื่อม**

อัญชลี สิงห์น้อย
sunchalee@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “คำนาม คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณนาม: หมวดหมู่ที่แตกต่าง ทับซ้อน และไล่เลื่อม” มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเกี่ยวกับหมวดหมู่ไวยากรณ์ที่มีลักษณะคล้ายคำนามและคำลักษณนาม คือ “คำบ่งกลุ่มนาม” โดยใช้แนวคิดเรื่องทฤษฎีต้นแบบของ Givón (1986) และหมวดหมู่ไวยากรณ์และกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ของ Givón (1979) และ DeLancey (1997)

บทความนี้นำเสนอว่าคำบ่งกลุ่มนามปรากฏในโครงสร้างที่แตกต่างจากคำนามและคำลักษณนาม คือเป็นหน่วยหลักในโครงสร้างของคำนามประสม เพื่อทำหน้าที่บ่งชนิดและรูปทรงของคำนามที่เป็นหน่วยขยาย ในขณะที่คำนามพบปรากฏอย่างอิสระได้ทั่วไป และคำลักษณนามปรากฏในนามวลี หมวดหมู่ทั้งสามเป็นหมวดหมู่ที่ทับซ้อนและไล่เลื่อมกันจากคำนาม คำบ่งกลุ่มนาม ไปสู่คำลักษณนาม การอธิบายหมวดหมู่ดังกล่าวในเชิงปัจจุบันเท่านั้นจึงไม่เพียงพอ จำเป็นต้องอาศัยการอธิบายเชิงประวัติในเรื่องของกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ประกอบด้วย

Abstract

The article “Nouns, class terms and classifiers: distinctive, overlapping and gradient categories” aims to present that, besides nouns and classifiers, there actually exists another distinctive grammatical category, so called “class terms”. The analysis is based on the framework of Prototype Theory by Givón (1986) and grammatical categories and grammaticalization by Givón (1979) and DeLancey (1997)

The present study shows that, in Thai, class terms behave differently from regular nouns and classifiers. They only occur in lexicalized compounds and semantically function in a more particular way than nouns do: to identify kinds and shapes of modified nouns, while classifiers occur with their classified terms elsewhere. The three categories are on the continuum from pure nouns to pure classifiers according to the amount of semantic and syntactic noun and/or classifier behavior which various morphemes manifest. Since a synchronic set of strict

categories is not informative enough, the only explanation for such an ambiguous phenomenon requires the diachronic process.

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอหมวดหมู่ไวยากรณ์หมวดหนึ่งที่สามารถเรียกว่า “คำปังกลุ่มนาม” ซึ่งมีปรากฏในระบบไวยากรณ์ไทยแต่ไม่ได้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เป็นหมวดหมู่ไวยากรณ์ที่แตกต่างจากคำนามและคำลักษณนาม ซึ่งในความแตกต่างดังกล่าว ยังคงมีการปรากฏใช้ที่คล้ายคลึงและทับซ้อนกันในปัจจุบัน พร้อมกันนี้บทความนี้จะได้นำเสนอเหตุผลที่เป็นไปได้ในเชิงประวัติประกอบ เนื่องจากแนวคิดที่ว่า การทับซ้อนกันของหมวดหมู่ไวยากรณ์ได้เกิดขึ้น เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีผลมาจากกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ การอธิบายในเชิงปัจจุบันแต่เพียงอย่างเดียว นั้น อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นในลำดับแรกจะกล่าวถึงประเด็นที่มาและปัญหาของการปรากฏคำปังกลุ่มนาม ตามด้วยความแตกต่างด้านโครงสร้างที่คำนาม คำปังกลุ่มนาม และคำลักษณนามปรากฏ และบทบาทหน้าที่ของคำปังกลุ่มนาม จากนั้นจะแสดงการไล่เลื่อมกันของหมวดหมู่คำนาม คำปังกลุ่มนาม และคำลักษณนาม และนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์จากคำนามสู่คำลักษณนาม ตามลำดับ

1. ที่มาและปัญหา

เป็นที่ประจักษ์กันดีสำหรับผู้พูดภาษาไทยว่านามวลี เช่น *ดินสองแห่ง* นั้น คำแรก *ดินสอง* จัดเป็นคำนาม เนื่องจากเป็นคำที่กล่าวถึงสรรพสิ่ง (describing or denoting entities) และปรากฏในตำแหน่งทางไวยากรณ์ที่คำนามปรากฏ กล่าวคือในตำแหน่งหลักของนามวลี ซึ่งมีโครงสร้างเป็นแบบ หน่วยหลัก-หน่วยขยาย สำหรับคำที่มีลักษณะคล้ายคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดในวลีดังกล่าวจัดเป็นคำลักษณนาม โดยพิจารณาจากตำแหน่งที่ปรากฏที่แตกต่างไปจากคำนาม ซึ่งส่วนใหญ่มักจะปรากฏกับจำนวน ทำหน้าที่เป็นหน่วยในการนับคำนาม และบ่งลักษณะหรือหมวดหมู่ทางความหมายของคำนาม¹ ดังที่ Greenberg (1975, 168) ได้ระบุไว้ว่าคำดังกล่าว “..is often called a numeral classifier in allusion both to its occurrence in a numeral phrase and to its providing a semantic classification of the head noun” คำลักษณนามเป็นหมวดหมู่ทางไวยากรณ์ที่ปรากฏไม่เฉพาะแต่ในภาษาไทยเท่านั้น ยังพบปรากฏในหลายๆ ภาษาทั่วโลก โดยเฉพาะภาษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยกตัวอย่างเช่น ภาษาพม่า ภาษาจีน ภาษาเวียดนาม ฯลฯ ดังแสดงเป็นตัวอย่าง

¹ ดูรายละเอียดเกี่ยวกับ โครงสร้าง หน้าที่ทางไวยากรณ์ หน้าที่ทางความหมาย และหน้าที่ในการใช้ของคำลักษณนามได้จากบทความเรื่อง “Noun classifier constructions in Thai: A case study in Construction Grammar” Singnoi (in progress)

ภาษาพม่า *khe:dar* *ทอ* *chaun*
 ดินสอ สอง แท่ง
 ‘ดินสอสองแท่ง’

ภาษาจีน *liang zhi quanbi*
 สอง แท่ง ดินสอ
 ‘ดินสอสองแท่ง’

ภาษาเวียดนาม *hai mǎ' u bút chì*
 สอง แท่ง ดินสอ
 ‘ดินสอสองแท่ง’

จากการศึกษาหน่วยสร้างรูปการ (grammatical construction) ของคำนามประสมในภาษาไทย (Singnoi 2000 และ อัญชลี สิงห์น้อย 2548) พบว่า คำนามประสมที่ประกอบด้วยคำนามล้วนหรือคำนามประสมแบบ คำนาม-คำนาม² จะมีคำนามส่วนหน้าเป็นหน่วยหลักและคำนามส่วนหลังเป็นหน่วยขยาย ดังตัวอย่าง

คำนาม - คำนาม

ไฟ	-	ฟ้า	→	ไฟฟ้า
ลูก	-	น้ำ	→	ลูกน้ำ
ม้า	-	น้ำ	→	ม้าน้ำ
คอ	-	หอย	→	คอหอย

แต่อย่างไรก็ตามนอกจากหน่วยหลักจะเป็นคำนามแล้ว ยังพบว่าสามารถเป็นคำประเภทอื่นได้ด้วย ซึ่งปรากฏพบว่ามีคำประสมจำนวนหนึ่งมีหน่วยหลักเป็นคำที่มีลักษณะคล้ายกับคำลักษณนาม เนื่องจากแสดงรูปทรงของคำนามที่เป็นหน่วยขยาย ดังตัวอย่าง

“คำลักษณนาม” - คำนาม

เส้น	-	เชือก	→	เส้นเชือก
ก้อน	-	หิน	→	ก้อนหิน
ดวง	-	ดาว	→	ดวงดาว

² อัญชลี สิงห์น้อย (2548) ได้แบ่งคำนามประสมในภาษาไทยเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ คำนามประสมชนิดเลียนแบบประโยค (เช่น คนขับรถ เครื่องซักผ้า ไม้กวาด หมอดู ฯลฯ) และคำนามประสมชนิดคำนามล้วน (เช่น เครื่องมือ แม่น้ำ รถม้า ลำธาร ฯลฯ)

จากตัวอย่างคำนามประสมดังกล่าวมีสมาชิกหลักคำหน้าคือ เส้น ก้อน และ ดวง เป็นลักษณนามของคำนามที่เป็นหน่วยขยาย คือ เชือก หิน และ ดาว ตามลำดับ ดังเช่นเราสามารถกล่าวได้ว่า เชือก 2 เส้น หิน 2 ก้อน และ ดาว 2 ดวง

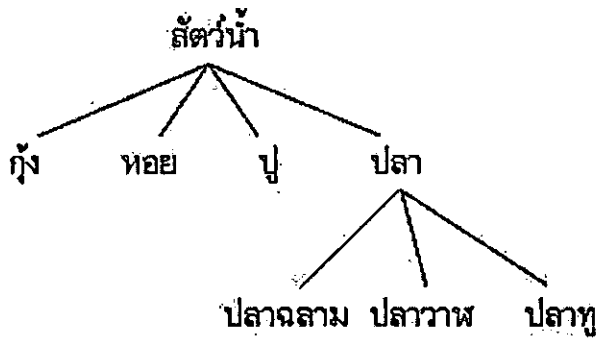
แต่ถ้าหากจะพิจารณากันต่อไปในคำประสมคำอื่นๆ ในรูปแบบเดียวกันนี้จะพบว่าคำลักษณนามในตำแหน่งนี้ไม่ได้เป็นคำลักษณนามของคำนามขยายเสมอไป ในคำประสมเช่น ลำธาร ดวงตา วงล้อ สายสร้อย นั้น คำว่า ลำ ดวง วง และ สาย ไม่ได้เป็นคำลักษณนามสำหรับคำนาม ธาร ตา ล้อ และ สร้อย ตามลำดับแต่อย่างใด ราชบัณฑิตยสถาน (2546) กำหนดให้ใช้คำว่า สาย เป็นลักษณนามของ ธาร ใช้คำว่า คู่/ข้าง กับ ตา ใช้คำว่า ล้อ กับ ล้อ และใช้คำว่า เส้น กับ สร้อย ดังนั้นแท้ที่จริงแล้วคำที่ปรากฏในตำแหน่งนี้ไม่ใช่ “คำลักษณนามแท้” (pure classifiers)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว อาจเกิดข้อคำถามจากผู้พูดภาษาไทยในประเด็นเช่นว่า หากไม่ใช่คำลักษณนามแล้ว คำชนิดนี้จัดเป็นคำประเภทใด มีความแตกต่างจากคำนามและคำลักษณนามอย่างไร ในภาษาไทยสมควรจะมีการแยกเป็นหมวดหมู่ไวยากรณ์โดยลำพังหรือไม่และอย่างไร ฯลฯ ซึ่งแนวทางในการตอบคำถามดังกล่าวจะได้นำเสนอตามลำดับในหัวข้อถัดไป

2. คำบ่งกลุ่มนาม: หมวดหมู่ไวยากรณ์ที่แตกต่าง

การนำคำที่คล้ายลักษณนามมาเป็นคำหลักในการสร้างคำนามประสมแบบคำนาม-คำนามนั้นไม่ใช่เรื่องแปลกที่ปรากฏเฉพาะแต่ในภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังพบได้ทั่วไปในภาษาตระกูลไต (Tai family) (DeLancey 1986) นักภาษาศาสตร์ เช่น Hass (1964), DeLancey (1986) และ Carpenter (1986) เรียกคำที่ปรากฏในตำแหน่งนี้ว่าเป็น “class terms” ซึ่งในบทความนี้จะใช้คำว่า “คำบ่งกลุ่มนาม” คำบ่งกลุ่มนามเป็นคำที่จะบ่งชนิดคำนามที่เป็นส่วนขยายในคำนามประสมในลักษณะที่เป็นการแยกประเภทแบบจัดระดับในแนวพื้นบ้าน (folk taxonomy)³ ซึ่งเป็นการจัดระดับกลุ่มคำตามพวกหรือหมวดคำเป็นคำในระดับเหนือกว่าและคำในระดับต่ำกว่า ลดหลั่นลงไปเป็นหมวดหมู่ เช่น สัตว์น้ำ และ สัตว์บก จะแยกกันโดย สัตว์น้ำ อาจแบ่งออกเป็น ปลาฉลาม ปลาวาฬ ปลาทูน่า ฯลฯ ดังในแผนภูมิ (อัญชลี สิงห์น้อย 2549, 74)

³ การจำแนกประเภทคำแบบจัดระดับกระทำได้ในหลายมุมมองที่แตกต่างกันออกไป การจำแนกประเภทแบบพื้นบ้านนี้จะแตกต่างจากการจำแนกประเภททางชีววิทยา (biological taxonomy) แบบพื้นบ้านจะสะท้อนให้เห็นว่าคนธรรมดาเห็นโลกอย่างไร คำว่า ปลาวาฬ จะถูกจัดประเภทแบบพื้นบ้านรวมไว้ภายใต้คำว่า ปลา ในขณะที่ในแบบชีววิทยา ปลาวาฬ จะรวมอยู่ภายใต้ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (mammal) เช่นเดียวกับกับ เสือ สิงโต สุนัข ฯลฯ (อัญชลี สิงห์น้อย 2549)

แต่อย่างไรก็ตามคำบ่งกลุ่มนามในที่นี้ก็ไม่เหมือนกันกับคำจำกลุ่ม (hypernym หรือ superordinate term) ที่เป็นคำระดับพื้นฐาน (basic-level term) ในแนวคิดของนัก อรรถศาสตร์กลุ่ม Roschian เนื่องจากคำจำกลุ่มเป็นคำนามอิสระที่มีความหมายที่สมบูรณ์ ในตัวเองเหมือนคำนามทั่วไป เช่นคำว่า *ปลา* เป็นคำจำกลุ่มของ *ปลาทู* *ปลาช่อน* *ปลาดุก* *ปลาทอง* *ปลาหางนกยูง* ฯลฯ และมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเองสามารถปรากฏใช้โดย ลำพังได้ เช่น *มีปลาหรือเปล่า* เหล่านี้เป็นต้น⁴ ในขณะที่คำบ่งกลุ่มนามบางคำมีความหมาย ไม่ชัดเจน จึงไม่สามารถปรากฏโดยลำพังได้เหมือนกับคำนามทั่วไป ยกตัวอย่างเช่นคำว่า *ลำ* ในคำประสม *ลำธาร* จัดเป็นคำบ่งกลุ่มนาม ซึ่งไม่สามารถใช้เดี่ยวๆ ได้เช่น *มีลำหรือเปล่า*

การเป็นคำในระดับที่เหนือกว่านี้เป็นประการหนึ่งที่ทำให้คำบ่งกลุ่มนามแตกต่างจาก คำลักษณนาม เนื่องจากคำลักษณนามไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนั้นเสมอไป โดยเฉพาะคำ ลักษณนามที่บ่งจำนวนและมาตรา (เช่น *ข้าวสองจาน* *น้ำสองแก้ว* *รองเท้าวสองคู่* ฯลฯ) คำ ลักษณนามที่ชี้ตำแหน่ง (เช่น *คำถามสองคำถาม* *เพลงสองเพลง* ฯลฯ) คำลักษณนามที่บ่ง อาการ (เช่น *ขนมจีนสองจับ* *ข้าวต้มมัดสองมัด* ฯลฯ) ซึ่งไม่ได้แสดงถึงระดับคำที่เหนือกว่า คำนามที่ปรากฏร่วมแต่อย่างใด⁵

DeLancey (1986, 440) ได้กล่าวไว้ว่าคำบ่งกลุ่มนามและคำลักษณนามจะแตก ต่างกันอย่างชัดเจนในเรื่องของโครงสร้างไวยากรณ์ที่คำทั้งสองประเภทปรากฏ กล่าวคือ คำ บ่งกลุ่มนามจะเกิดร่วมกับคำนามที่ถูกบ่งกลุ่มในโครงสร้างในคำประสมเท่านั้น ในขณะที่คำ ลักษณนามจะเกิดในโครงสร้างไวยากรณ์ในระดับวลี การปรากฏอย่างหลีกหลือกันดังกล่าวจึง

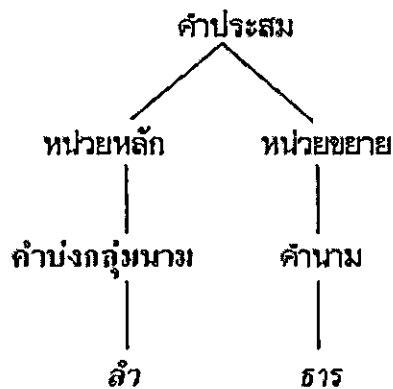
⁴ Rosch (1977) และ Lakoff (1987) ได้ศึกษาโครงสร้างความหมายของการจัดกลุ่มความหมายแบบ พื้นบ้านไว้อย่างละเอียด

⁵ Beckwith (1993) เป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้อธิบายเกี่ยวกับคำบ่งกลุ่มนามในภาษาไทย โดยระบุว่า เป็นหมวดหมู่ที่ ปรากฏเป็นคำหลักในคำนามประสม และเรียกคำนามประสมชนิดนี้ว่า "คำนามบ่งกลุ่ม" (class nouns) ซึ่ง Beckwith ได้แบ่งหมวดหมู่คำนามในภาษาไทยออกเป็น 3 ชนิด คือ คำนามบ่งกลุ่ม คำลักษณนาม และ คำนาม จัดจำพวก (folk taxonomy)

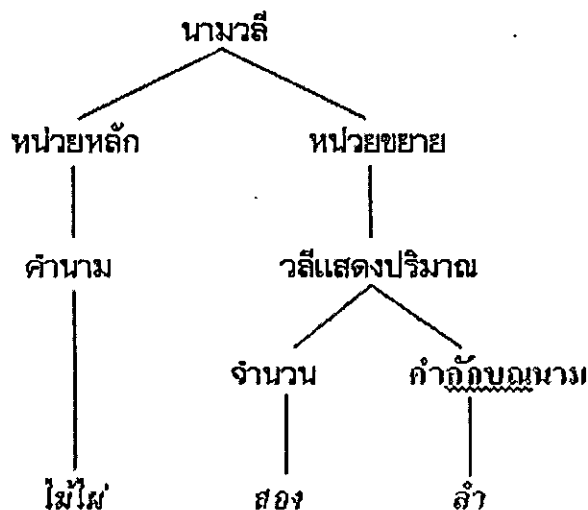
อาจเป็นเหตุผลให้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแยกเป็นหมวดคำที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในไวยากรณ์ภาษา

ในภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน คำบ่งกลุ่มนามและคำลักษณนามพบปรากฏในโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน นั่นคือ ในขณะที่คำบ่งกลุ่มนามปรากฏเป็นคำหลักในคำนามประสมแบบ คำนาม-คำนาม คำลักษณนามปรากฏในระดับที่ใหญ่กว่าคือในนามวลี โดยจะไปปรากฏในส่วนของหน่วยขยาย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะเป็นนามวลีที่แสดงปริมาณ เพื่อให้เห็นได้อย่างชัดเจนขึ้นจึงอาจแสดงเป็นแผนภูมิดังนี้

โครงสร้างที่คำบ่งกลุ่มนามปรากฏ:

โครงสร้างที่คำลักษณนามปรากฏ:

นอกจากนี้ยังพบว่าคำบ่งกลุ่มนามสามารถเกิดร่วมกับคำลักษณนามได้ในวลีเดียวกัน (หากคำนามหลักเป็นคำนามประสมที่มีคำบ่งกลุ่มนามเป็นหน่วยหลัก) เจกเช่นที่คำนามเกิด

ร่วมกับคำลักษณนาม อันจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่จะสนับสนุนว่าคำบ่งกลุ่มนามนั้นไม่ใช่คำลักษณนาม ดังแสดง

คำบ่งกลุ่มนาม-คำนาม	จำนวน	คำลักษณนาม
ลำ-ธาร	สอง	สาย
ก้อน-หิน	สอง	ก้อน
ปลา-วาท	สอง	ตัว

3. บทบาทและหน้าที่ของคำบ่งกลุ่มนามในคำนามประสม

คำบ่งกลุ่มนามปรากฏเป็นหน่วยหลักของคำนามประสมเพื่อทำหน้าที่ในการบ่งกลุ่มนามในสองประการ คือ 1) เพื่อบ่งชนิดของคำนามหน่วยขยาย และ 2) เพื่อบ่งรูปทรงของคำนามหน่วยขยาย ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในชื่อ “คำบ่งชนิดนาม” (kind terms) และ “คำบ่งรูปร่างนาม” (shape terms) ตามลำดับ ซึ่งหน้าที่ทางความหมายของคำบ่งกลุ่มนามที่พบนี้คล้ายกันกับความหมายของคำลักษณนามที่ Placzek (1978) กล่าวว่า มีหน้าที่จำแนกคำนามออกตามชนิด รูปร่าง และหน้าที่ ซึ่ง Placzek ได้จัดแบ่งคำลักษณนามออกเป็นสองกลุ่มหลักคือ คำลักษณนามที่แสดงชนิดคำนาม (generic classifiers) และคำลักษณนามที่แสดงรูปร่างคำนาม (perceptual classifiers)

1) คำบ่งชนิดนาม

คำบ่งชนิดนาม คือคำบ่งกลุ่มนามที่แสดงชนิดโดยเนื้อแท้ (kind) ของคำนามหน่วยขยาย ในภาษาไทยเรานิยมนำเอาคำบ่งชนิดนาม ที่เป็นคำในระดับเหนือกว่า เช่น *นก ปลา งู หมา คน ต้น ไม้ ดอก* ฯลฯ ประสมกับ คำนามในระดับต่ำกว่า และจัดอยู่ในชนิดนั้น ๆ เช่น นำคำว่า *นก* ประสมกับ *ฟิราบ ยุง นางนวล อินทรี* ฯลฯ เป็น *นกฟิราบ นกยุง นกนางนวล นกอินทรี* นำคำเช่น *ปลา* ประสมกับ *ฉลาม ดูก สลิด กะพง* ฯลฯ เป็น *ปลาฉลาม ปลาดูก ปลาสลิด ปลากะพง* เหล่านี้เป็นต้น คำนามประสมประเภทนี้มีหน่วยขยายที่สามารถปรากฏโดยลำพังได้ด้วยตนเองโดยมีความหมายเหมือนกันกับคำประสมทั้งคำ ไม่ว่าจะกล่าวว่า *มีนกฟิราบสองตัว* หรือ *มีฟิราบสองตัว* ก็เป็นที่เข้าใจได้เช่นเดียวกัน

ปัจจุบันพบว่าการนำคำบ่งชนิดเป็นหน่วยหลักของคำนามประสมพบขยายวงกว้างออกไปไม่จำกัดว่าคำนามขยายจะต้องเป็นคำที่จัดอยู่ในชนิดนั้น ๆ ที่บ่งโดยคำบ่งชนิดนามเท่านั้น ยังสามารถเป็นคำนามอื่น ๆ หรือแม้กระทั่งคำในหมวดหมู่ไวยากรณ์อื่นเช่นคำกริยาได้ด้วย เพื่อแสดงความหมายในเชิงอุปลักษณ์ (metaphor) เช่น *ดอกเข็ม ดอกแก้ว ดอกดิน ดอกสร้อย ดอกรัก* ฯลฯ ดังนั้นคำประสมประเภทนี้จึงไม่สามารถแทนได้ด้วยคำนามขยายที่ปรากฏโดยลำพัง

การประสมคำในลักษณะที่นำเอาคำบางชนิดนามเป็นหน่วยหลักนี้เป็นที่นิยมในการสร้างคำเพื่อการเรียกสัตว์ พืช และสิ่งของต่าง ๆ ในภาษาไทยหรือแม้แต่ในภาษาเอเชียอื่น ๆ โดยเฉพาะที่เป็นภาษาคำโดด ซึ่งแตกต่างจากบางภาษาที่มีคำเฉพาะใช้ การปรากฏของคำนามประสมในลักษณะนี้สามารถแสดงให้เห็นได้ถึงระบบคิดที่คนมีต่อธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไปตามสังคมและวัฒนธรรม ตัวอย่างข้างล่างเป็นการเปรียบเทียบแสดงระบบคิดที่แตกต่างดังกล่าวในการจัดกลุ่มสัตว์หรือสิ่งของ เช่น “ปลา” ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งในภาษาไทยมักใช้วิธีการประสมคำ ในขณะที่ภาษาอังกฤษมีคำเฉพาะใช้เรียกประเภทต่าง ๆ ของสัตว์เหล่านี้

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
ปลา	fish สัตว์อื่น ๆ
ปลาฉลาม	shark
ปลาดุก	catfish
ปลาทอง	goldfish
ปลาทู	tuna
ปลาวาฬ	whale
ปลาโลมา	dolphin
ปลาหมึก	squid
ปลาไหล	eel

จะเห็นว่าในขณะที่ระบบคิดของผู้พูดภาษาไทยเห็นว่าสัตว์ทุกชนิดในตัวอย่างจัดเป็น ปลาทั้งสิ้น ในขณะที่ระบบคิดของผู้พูดภาษาอังกฤษเห็นว่า *whale* เป็นสัตว์ทะเลชนิดหนึ่งคนจะจำพวกกับปลา ดังที่พจนานุกรมภาษาอังกฤษได้กล่าวไว้ว่า “A whale is a very large animal that lives in the sea and looks like a huge fish.” (Collins Birmingham University 1992) และกล่าวถึง *dolphin* ว่าเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมไม่ใช่ปลา *squid* และ *eel* ก็เช่นเดียวกันจัดเป็นสัตว์ทะเลประเภทอื่น

2) คำบ่งรูปนาม

คำบ่งรูปนาม คือคำบ่งกลุ่มนามที่แสดงรูปทรงปกติทั่วไป (typical shape) ของคำนามขยาย โดยอาจเป็นรูปทรงที่เป็นธรรมชาติของวัตถุ (permanent / habitual shape) หรือเป็นรูปทรงใหม่ที่นำวัตถุมาดัดแปลง (non-permanent / habitual shape) ก็ได้ ยกตัวอย่างเช่นการนำคำบ่งรูปนาม ลำ สาย ลูก ก้อน แผ่น ฯลฯ มาประสมกับคำนามที่เป็นวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ เพื่อสร้างคำนามประสมดังนี้

คำบ่งรูปนาม-คำนาม:

ลำ	-	ธาร	→	ลำธาร
'รูปร่างกลมยาว'		คลอง	→	ลำคลอง
		แข่ง	→	ลำแข่ง
		คอ	→	ลำคอ
สาย	-	สร้อย	→	สายสร้อย
'รูปร่างเป็นสาย'		ตา	→	สายตา
		ยาง	→	สายยาง
		ไหม	→	สายไหม (ชื่อขนมหวาน)
ลูก	-	ตา	→	ลูกตา
'รูปร่างกลม'		แก้ว	→	ลูกแก้ว
		ตุ้ม	→	ลูกตุ้ม
		บอล	→	ลูกบอล
ก้อน	-	หิน	→	ก้อนหิน
'รูปร่างเป็นก้อน'		ดิน	→	ก้อนดิน
		เนื้อ	→	ก้อนเนื้อ
		เลือด	→	ก้อนเลือด
แผ่น	-	กระดาด	→	แผ่นกระดาด
'รูปร่างแบนและบาง'		กระดาน	→	แผ่นกระดาน
		หลัง	→	แผ่นหลัง

คำนามหน่วยขยายของคำนามประสมที่มีหน่วยหลักเป็นคำบ่งรูปนามนี้ พบทั้งที่สามารถเกิดได้โดยลำพัง ใช้แทนคำประสมทั้งคำได้ และพบทั้งที่ไม่สามารถเกิดได้โดยลำพัง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าเป็นรูปทรงที่เป็นธรรมชาติหรือรูปทรงใหม่ของสรรพสิ่งนั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่นคำประสมเช่น ลำธาร สายสร้อย ลูกตุ้ม ฯลฯ มีคำว่า ลำ สาย และ ลูก เป็นคำบ่งรูปนามที่เป็นธรรมชาติถาวรของ ธาร สร้อย และ ตุ้ม ตามลำดับ คำนามขยายเหล่านี้จึงมีความหมายเช่นเดียวกันกับทั้งคำประสม สามารถปรากฏแทนได้โดยลำพัง ในขณะที่คำประสมเช่น สายยาง ลูกแก้ว ก้อนเลือด ฯลฯ มีคำว่า สาย ลูก และ ก้อน ที่ไม่ใช่รูปทรงโดยธรรมชาติของ ยาง แก้ว และ เลือด ตามลำดับ คำนามขยายเหล่านี้จึงไม่สามารถใช้แทนคำประสมทั้งคำโดยคงความหมายเดิมไว้ได้

คำนามประสมประเภทนี้อาจพบในลำดับที่กลับกัน คือ หน่วยหลักกลับเป็นคำนามที่ถูกบ่งรูปและหน่วยขยายเป็นคำบ่งรูปนาม ซึ่งในลำดับนี้คำบ่งรูปนามมักจะแสดงรูปทรงที่ไม่ปกติ (atypical shape) ผิดไปจากลักษณะที่คุ้นเคยของคำนามหลักที่ถูกบ่งรูปนั้น ๆ เช่น หมู

แผ่น สัมแผ่น วุ้นเส้น ปลาเส้น ยางวุ้น ฯลฯ ในคำว่า หมูแผ่น นั้นมีคำบ่งรูปนาม แผ่น ไม่ใช่รูปทรงปกติของเนื้อหมูที่มีขายให้เห็นโดยทั่วไปซึ่งมักจะเป็นชิ้นหรือก้อน เหล่านี้เป็นต้น

4. คำนาม คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณนาม: หมวดยาโยยกรณที่ไล่เลื่อม

แม้ว่าหมวดยาโยยกรณ คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณนาม จะมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องของโครงสร้างโยยกรณที่หมวดยาโยยกรณทั้งสามปรากฏดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น แต่การจัดแบ่งเป็นหมวดยาโยยกรณดังกล่าวในด้านความหมายนั้นไม่มีความชัดเจนขาดจากกัน (not clear-cut categories) มีการเหลื่อมซ้อน (overlapping) กันระหว่างหมวดยาโยยกรณทั้งสาม กล่าวคือ สมาชิกในหมวดยาโยยกรณหนึ่ง ๆ อาจไปมีลักษณะบางประการของหมวดยาโยยกรณอื่นได้ ซึ่ง Givón (1986) เรียกสมาชิกของหมวดยาโยยกรณที่มีลักษณะของหมวดยาโยยกรณใดหมวดยาโยยกรณหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวว่าเป็น สมาชิกต้นแบบ (prototype members) และเรียกสมาชิกของหมวดยาโยยกรณหนึ่งที่มีลักษณะของหมวดยาโยยกรณอื่นด้วยว่าไม่ใช่สมาชิกต้นแบบ (non-prototype members)⁶

นอกจากนี้สมาชิกของหมวดยาโยยกรณทั้งสามยังปรากฏเป็นลำดับต่อเนื่อง (continuum) จากข้อที่เป็น “คำนามต้นแบบ” ไปสู่ “คำลักษณนามต้นแบบ” ซึ่งอยู่อีกปลายข้อหนึ่ง และคำบ่งกลุ่มนามปรากฏอยู่ระหว่างสองข้อในลักษณะ คำนาม > คำบ่งกลุ่มนาม > คำลักษณนาม สมาชิกที่เรียงรายกันอยู่อย่างต่อเนื่องกันนั้นอาจแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้⁷

กลุ่ม	ตัวอย่างคำ	คำนาม	คำบ่งกลุ่มนาม	คำลักษณนาม
1	สับปะรด พุทรา เหล็ก ฟีน	/		
2	คัมภีร์ นิคม นิภาย ทฤษฎี	/		/ -
3	นก ปลา งู ไม้ ผ้า	/	/	
4	คน	/	/	/
5	ตัว ต้น ใบ ดอก	/ -	/	/
6	ดวง ลำ		/	/
7	เล่ม อัน		/ -	/

/ - แสดงการปรากฏอย่างมีเงื่อนไขจำกัด

⁶ ดูรายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎี prototype theory ใน Givón (1986)

⁷ ตารางพัฒนาจาก DeLancey (1986, 439)

จากตารางจะเห็นว่ากลุ่มที่ 1 เป็นคำนามต้นแบบซึ่งเป็นคำนามทั่วไป มีเป็นจำนวนมาก เช่น สับประรด พุทรา เหล็ก ดิน ทราย ฟิน ไฟ ฯลฯ สามารถปรากฏได้อย่างอิสระและจะไม่ปรากฏใช้ในตำแหน่งคำบ่งกลุ่มนาม และลักษณนาม ดังแสดง

คำนาม: มี สับประรด หรือ เปล้า

คำบ่งกลุ่มนาม: *สับประรด - (คำนามสมาชิกกลุ่ม) ⁸

คำลักษณนาม: สับประรด สอง *สับประรด

* การปรากฏไม่เป็นที่ยอมรับทางไวยากรณ์

กลุ่มที่ 2 เป็นคำนามจำนวนไม่น้อย เช่น คัมภีร์ นิคม นิภาย ทฤษฎี ฯลฯ ที่สามารถปรากฏเป็นคำลักษณนามได้ แต่ปรากฏในเงื่อนไขทางบริบทที่จำกัด คือปรากฏเฉพาะกับคำนามในตัวของมันเองเท่านั้น ไม่เป็นลักษณนามให้กับคำนามอื่น ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตได้ว่าคำนามเหล่านี้ค่อนข้างจะเป็นนามธรรมไม่มีรูปร่างให้เห็นชัดเจนดังเช่นคำนามกลุ่มแรก จึงต้องอาศัยลักษณนามจากตัวของคำนามนั่นเอง คำกลุ่มนี้ไม่พบปรากฏเป็นคำบ่งกลุ่มนาม ดังแสดง

คำนาม: มี เพลง หรือ เปล้า

คำบ่งกลุ่มนาม: *เพลง - (คำนามสมาชิกกลุ่ม) ⁹

คำลักษณนาม: เพลง สอง เพลง

กลุ่มที่ 3 เป็นคำนามจำนวนหนึ่ง เช่น นก ปลา งู ไม้ ผ้า ฯลฯ สามารถปรากฏเป็นคำบ่งกลุ่มนามได้ แต่ไม่สามารถปรากฏเป็นคำลักษณนาม ดังแสดง

คำนาม: มี นก หรือ เปล้า

คำบ่งกลุ่มนาม: นก - พิราบ

คำลักษณนาม: นก สอง *นก

กลุ่มที่ 4 เป็นคำ เช่น คน พบปรากฏใช้เป็นได้ทั้งคำนาม คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณนาม ดังแสดง

⁸ แม้ว่าคำนี้จะสามารถปรากฏเป็นคำนามหลักของคำประสมได้ด้วยเช่นกัน เช่น สับประรดกระบือ แต่คำว่า กระบือ ไม่ใช่คำนามที่เป็นสมาชิกของ สับประรด คำนี้จึงไม่ใช่คำบ่งกลุ่มนาม

⁹ กรณีเดียวกันกับคำกลุ่มที่ 1

คำนาม: มีคนหรือเปล่า

คำบ่งกลุ่มนาม: คน - หนุ่ม

คำลักษณนาม: หนุ่ม สอง คน

กลุ่มที่ 5 เป็นคำ เช่น ตัว ต้น ใบ ดอก ฯลฯ พบปรากฏใช้เป็นได้ทั้งคำนาม คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณนาม แต่อย่างไรก็ตามในการปรากฏเป็นคำนามมีเงื่อนไขว่าจะต้องอาศัยบริบทช่วยจึงจะเป็นที่เข้าใจ ดังแสดง

คำนาม: มีต้นหรือเปล่า (หรือมีแต่ราก)

คำบ่งกลุ่มนาม: ต้น - ไทร

คำลักษณนาม: ไทร สอง ต้น

กลุ่มที่ 6 เป็นคำ เช่น ดวง ลำ ฯลฯ ทำหน้าที่เป็นคำบ่งกลุ่มนามและลักษณนาม แต่ไม่สามารถปรากฏอิสระและทำหน้าที่ได้อย่างคำนามทั่วไปได้¹⁰ ดังแสดง

คำนาม: มี *ดวงหรือเปล่า

คำบ่งกลุ่มนาม: ดวง - ดาว

คำลักษณนาม: ดาว สอง ดวง

กลุ่มที่ 7 เป็นคำลักษณนามเช่น เล่ม และ อัน ไม่พบปรากฏเป็นคำนามอิสระ พบเป็นคำบ่งกลุ่มนามในบริบทเฉพาะเท่านั้น เช่นในสำนวน มารยาสามร้อยเล่มเกวียน ดังแสดง

คำนาม: มี *เล่มหรือเปล่า

คำบ่งกลุ่มนาม: เล่ม - (คำนามสมาชิกกลุ่ม)

คำลักษณนาม: หนังสือ สอง เล่ม

ในส่วนนี้กล่าวโดยสรุปได้ว่ามีคำนามจำนวนมากเป็นคำนามต้นแบบ ไม่พบเป็นคำบ่งกลุ่มนามและคำลักษณนาม มีคำนามจำนวนหนึ่งสามารถเป็นคำบ่งกลุ่มนามและหรือลักษณนามได้ และมีคำลักษณนามต้นแบบปรากฏ ซึ่งไม่มีหน้าที่อื่นใด การจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่คำนาม คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณนามจึงมีการทับซ้อนและไล่เลื่อมกัน

¹⁰ DeLancey (1986) ซึ่งเป็นผู้ที่ได้แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์นี้ได้ยกตัวอย่างคำบ่งชนิดนามเช่น ดวง- ดัง ในคำนามประสมเช่น ดวงดาว ซึ่งไม่สามารถปรากฏได้อย่างอิสระเช่นคำนามโดยทั่วไป

5. จากคำนามสู่คำลักษณนาม

ปรากฏการณ์ที่หมวดหมู่ไวยากรณ์ปรากฏอย่างเหลื่อมซ้อนกันในปัจจุบันนั้น จะอธิบายได้ดีที่สุดในมุมมองแบบปลักษณ์ภาษาและเชิงประวัติ (typological and diachronic perspective) ดังที่ DeLancey (1997, 55) ได้เสนอไว้ว่านอกจากหมวดหมู่นามและคำกริยาซึ่งเป็นหมวดหมู่ใหญ่และเป็นสากลปรากฏโดยกำเนิดในทุกภาษาแล้ว เราจะเข้าใจพฤติกรรมของหมวดหมู่คำได้ดีกว่าหากพิจารณาในกรอบของกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (grammaticalization) แทนที่จะพิจารณาว่าหมวดหมู่ไวยากรณ์จะต้องชัดเจนและตายตัวเหมือนกับที่เคยพิจารณากันมาตลอด อาจกล่าวโดยสังเขปได้ว่ากระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยคำตามกาลเวลาจากหมวดหมู่ไวยากรณ์หนึ่งไปสู่หมวดหมู่ไวยากรณ์อื่น ทั้งที่มีปรากฏอยู่แล้วหรือไปเป็นหมวดหมู่ไวยากรณ์ใหม่เกิดขึ้นมาในภาษา กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์เริ่มจากปรากฏการณ์ที่รูปคำ/หน่วยคำไปปรากฏใช้ในโครงสร้างที่เป็นปริบทเฉพาะบ่อยครั้ง ต่อมาความหมายเดิมของคำนั้นเกิดเลือนลง (semantic bleaching)¹¹ หรือเกิดการกลายจากความหมายดั้งเดิมเป็นเชิงอุปลักษณ์ (metaphoric change of prototypes) (Givón 1986) คำนั้นจึงสูญเสียคุณสมบัติของการเป็นสมาชิกของหมวดหมู่เดิม จนกระทั่งคำนั้นนำไปใช้กับโครงสร้างเดิมไม่ได้อีกต่อไป คำดังกล่าวจึงสิ้นสุดลงที่หมวดหมู่อื่นหรือเกิดเป็นหมวดหมู่ใหม่ขึ้นมา¹²

1) จากคำนามสู่คำบ่งกลุ่มนาม

จากทฤษฎีการกลายเป็นคำไวยากรณ์ข้างต้นจึงเป็นไปได้หากจะพิจารณาว่าเกิดกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์โดยมีทิศทางเริ่มจากคำนามไปสู่คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณนามในที่สุด กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ดังกล่าวเริ่มต้นที่คำนาม ซึ่งเป็นหมวดหมู่ไวยากรณ์พื้นฐาน เนื่องจากการค้นพบว่าภาษาใด ๆ ก็ตามหากจะมีหมวดหมู่ไวยากรณ์ก็จะต้องเป็นคำนามและคำกริยา หมวดหมู่อื่นๆ แม้ว่าจะปรากฏเป็นสากลด้วยเช่นกันโดยวิธีการที่แตกต่างกันไป ก็ยังไม่ชัดเจนเท่า ดังที่ DeLancey (1997, 55) ได้กล่าวไว้ว่า

¹¹ ผู้ให้กำเนิดคำนี้คือ Talmy Givón หนึ่งในผู้นำคนสำคัญของทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่นิยมแนวแบบปลักษณ์ภาษา (Functional-Typological Grammar) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเลือนทางความหมายเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (Grammaticalization) จากคำศัพท์ (lexical words) เปลี่ยนแปลงไปสู่คำไวยากรณ์ (grammatical words) (Givón 1971, 1979 และการบรรยายรายวิชา Syntax and Semantics I ณ มหาวิทยาลัยโอเรกอน สหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 1998)

¹² ดูรายละเอียดของกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ได้จากผลงาน เช่น Givón (1979), DeLancey (1997) ฯลฯ

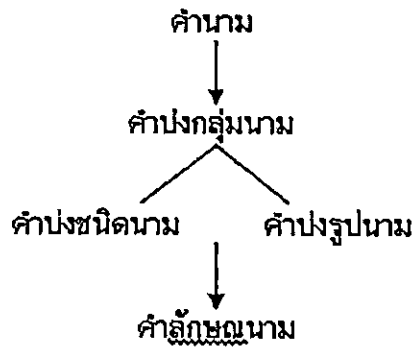
In fact, as soon as we get beyond Noun and Verb, there is no other syntactic category which is not absent in some languages. 'Minor' categories, of course, show tremendous cross-linguistic variation; while many minor category of functions (e.g. complementation, clause combining, marking of speech-act type) are surely universal, the means by which they are carried out in the grammar are clearly not.

เมื่อคำนามที่เป็นคำในระดับที่เหนือขึ้นไป (superordinate terms) มาปรากฏใช้เป็นหน่วยหลักของคำนามประสมซึ่งเป็นโครงสร้างระดับคำ (lexical) เพื่อทำหน้าที่บ่งกลุ่มคำนาม (ยกตัวอย่างเช่นการนำคำในระดับจำกลุ่มที่บ่งรูปทรงของคำนามที่มีลักษณะกลมยาว เช่น ลำ มาประสมกับคำนาม ธาร เพื่อสร้างคำประสม ลำธาร หรือการนำคำในระดับจำกลุ่มที่บ่งชนิดของคำนามว่าเป็นสัตว์น้ำชนิดหนึ่ง เช่น ปลา มาประสมกับคำนาม ดอก เพื่อสร้างคำประสม ปลาดอก เหล่านี้เป็นต้น) คำนามที่มาปรากฏเป็นคำบ่งกลุ่มนามนี้ บางคำเมื่อมีการปรากฏซ้ำบ่อยครั้งเข้า เกิดภาวะของการเลื่อนความหมาย ไม่สามารถคงคุณสมบัติได้เหมือนคำนามทั่วไป หลักฐานที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันคือคำบ่งกลุ่มนามในคำนามประสมเช่น ลำธาร สายสร้อย ดวงจันทร์ ฯลฯ ที่ไม่สามารถปรากฏได้โดยอิสระอีกต่อไป เนื่องจากไม่มีความหมายที่สมบูรณ์ด้วยตัวของมันเอง เราจึงไม่สามารถพูดว่า มีลำ/สาย/ดวงหรือเปล่า ให้เป็นที่เข้าใจได้ (ในขณะที่คำบ่งกลุ่มนามบางคำ เช่น ปลา นก คน ตัว ต้น ฯลฯ ยังคงปรากฏได้โดยอิสระทำหน้าที่เหมือนคำนามทั่วไป)

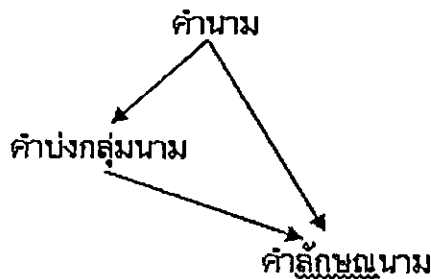
2) จากคำบ่งกลุ่มนามสู่คำลักษณนาม

สิ่งที่จะอธิบายได้ดีที่สุดในการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์จากคำบ่งกลุ่มนามเป็นคำลักษณนามคือปรากฏการณ์การเลื่อนของความหมาย ในปัจจุบันพบว่าคำบ่งกลุ่มนามจำนวนหนึ่ง เช่น นก ปลา คน ตัว ต้น ฯลฯ ยังคงมีความหมายที่สมบูรณ์ สามารถปรากฏโดยลำพังเจกเช่นคำนามทั่วไปได้ ในขณะที่มีคำบ่งกลุ่มนามอีกจำนวนหนึ่ง เช่น ลำ สาย ดวง ฯลฯ ไม่มีความหมายที่สมบูรณ์ ไม่สามารถปรากฏโดยลำพังได้ ซึ่งคำเหล่านี้ก็ปรากฏใช้เป็นคำลักษณนามได้เช่นเดียวกัน และมีคำลักษณนามจำนวนหนึ่ง ได้แก่ เล่ม และ อัน ไม่มีความหมายโดยตัวของมันเอง ซึ่งจะต้องอาศัยคำนามที่ถูกขยายบ่งว่า เล่ม หมายถึง หนังสือ มิด หรือ เกวียน และ อัน หมายถึง เข็มกลัด ปิ่น คราดบังโคลน หรืออื่นๆ เหล่านี้เป็นต้น ปรากฏการณ์นี้ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงทิศทางการเลื่อนความหมาย จากการเป็นคำนาม คำบ่งกลุ่มนาม กลายเป็นคำลักษณนามซึ่งเป็นคำไวยากรณ์ในที่สุด

กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ซึ่งเริ่มจากคำนามไปสู่คำลักษณนามดังกล่าวสามารถแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

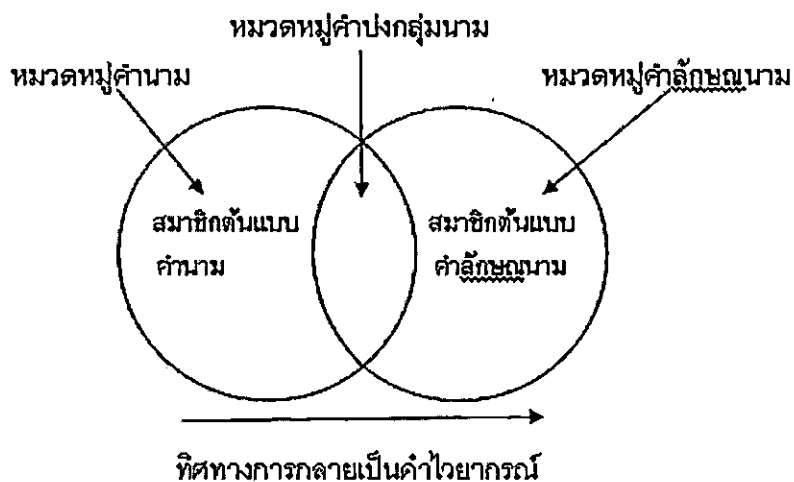

แต่อย่างไรก็ตามการกลายเป็นคำไวยากรณ์จากคำนามไปสู่คำลักษณนามไม่จำเป็นต้องผ่านขั้นตอนของการเป็นคำบ่งกลุ่มนามก่อนเสมอไป เนื่องจากในปัจจุบันปรากฏมีคำนามจำนวนหนึ่งโดยเฉพาะคำนามในกลุ่ม คัมภีร์ นิคม นิภาย ทฤษฎี ฯลฯ ในตารางแสดงการไล่เลื่อมข้างต้น ใช้เป็นคำลักษณนาม โดยที่ไม่พบปรากฏใช้เป็นคำบ่งกลุ่มนาม ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงหมวดหมู่ไวยากรณ์จากคำนามไปสิ้นสุดที่คำลักษณนามจึงเป็นไปได้มากกว่าหนึ่งทิศทาง ดังแสดงได้เป็นแผนภูมิ

6. บทส่งท้าย

สรุปได้ว่าคำนาม คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณนาม ปรากฏเป็นหมวดหมู่ที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามหมวดหมู่ทั้งสามก็มีลักษณะทับซ้อนไม่สามารถพิจารณาแยกขาดจากกันได้ เนื่องมาจากการเกิดกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์จากคำนามสู่คำลักษณนาม โดยอาจมีหมวดหมู่คำบ่งกลุ่มนามเป็นขั้นตอนในระหว่าง ซึ่งในหมวดหมู่ของคำนามและคำลักษณนามจะมีทั้งสมาชิกต้นแบบและสมาชิกที่ไม่ใช่ต้นแบบปนอยู่ด้วยกัน อันเป็นเรื่องปกติของกระบวนการเปลี่ยนแปลงหมวดหมู่ทางไวยากรณ์ ที่ยังคงทิ้งร่องรอยที่มาของการเป็นหมวดหมู่เดิมไว้ บทสรุปนี้อาจแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ปรากฏการณ์ของการทับซ้อนไม่ขาดจากกันของหมวดหมู่ดังกล่าวจะเป็นปัญหาต่อแนวคิดที่เชื่อว่าหมวดหมู่ไวยากรณ์จะต้องมีความชัดเจน สิ่งหนึ่ง ๆ จะต้องเป็นสมาชิกของหมวดหมู่ใดหมวดหมู่หนึ่งเท่านั้น โดยปราศจากการตระหนักเกี่ยวกับธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงของหมวดหมู่ไวยากรณ์ ความเป็นต้นแบบ ตลอดจนพื้นฐานหน้าที่ทางวากยสัมพันธ์ ดังที่ DeLancey (1997, 67) ได้กล่าวไว้ว่า

...there is no requirement that, speaking synchronically, every form must necessarily belong unambiguously to one category or the other. Indeed, from work over the last generation in prototype theory, grammaticalization theory, and the functional basis for syntax, it is clear that we should not expect such absolute categorization...

เอกสารอ้างอิง

- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. *ลักษณะนาม*. ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งสมทรง บุรุษพัฒน์. 2549. “การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกสัณฐานของคำนามในภาษาตระกูลไทย”. *ภาษาและภาษาศาสตร์ ปีที่ 24 ฉบับที่ 2*, หน้า 1-16.
- อัญชลี สิงห์น้อย. 2548. *คำนามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อัญชลี สิงห์น้อย. 2549. *ภาษาและวัฒนธรรม*. เอกสารคำสอนภาควิชาภาษาและคติชนวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- Beckwith, Christopher I. 1993. “Class nouns and classifiers in Thai.” In Alves, Mark. (ed.) *Proceedings of the Third Annual Meeting of the Southeast Asian Linguistics Society*, 11-26.
- Collins Birmingham University International Language Database. 1992. *Collins Cobuild English Language Dictionary*. London: HarperCollins.
- DeLancey, Scott. 1986. “Toward a history of Tai classifier systems.” In Craig, C. (ed.) *Noun Classes and Categorization*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 437-451.
- DeLancey, Scott. 1997. “Grammaticalization and the gradience of categories: relator nouns and postpositions in Tibetan and Burmese”. In Bybee, J., Himan, J. and Thompson, S.A. (eds.) *Essays on Language Function and Language Type*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 51-70.
- Givón, Talmy. 1971. “Historical syntax and synchronic morphology: an archeologist’s field trip.” *CLS* 7, 394-415.
- Givón, Talmy. 1979. *On Understanding Grammar*. New York: Academic Press.
- Givón, Talmy. 1986. “Categories and prototypes: between Plato and Wittgenstein.” In Craig, C. (ed.) *Noun Classes and Categorization*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 77-102.
- Greenberg, Joseph H. 1975. “Numeral classifiers and substantival number: problems in the genesis of a linguistic type.” In Keith Denning and Suzanne Kemmer, (eds.) *On Language: Selected Writings of Joseph H. Greenberg*. Stanford, Cal.: Stanford University Press.
- Hass, Mary. 1964. *Thai-English Student’s Dictionary*. Stanford: Stanford U.P.

- Lakoff, George. 1987. *Women, Fire, and Dangerous Thing: What Categories Reveal about the Mind*. Chicago Press.
- Placzek, James A. 1978. *Classifiers in Standard Thai: A Study of Semantic Relations between Headwords and Classifiers*. M.A. thesis, University of British Columbia.
- Placzek, James A. 1984. *Perceptual and Cultural Salience in Noun Classification: The Puzzling Case of Standard Thai 'lêm'*. Ph.D. dissertation, University of British Columbia.
- Rosch, Eleanor. 1977. "Human categorization." In Warren, N. (ed.) *Studies in Crosscultural Psychology*. London: Academic, 1-49.
- Singnoi, Unchalee. 2000. *Nominal Constructions in Thai*. Ph.D. dissertation, University of Oregon.
- Singnoi, Unchalee. (in progress). "Noun classifier constructions in Thai: a case study in Construction Grammar." *Manusya: The Journal of Humanities*. Vol.10 No.2 September 2007.